

26^e zondag door het jaar (A-jaar) Zijn de wegen van de Heer niet recht?...

Lezing: Ezechiël 18,25-32

Nu zeggen jullie: “De wegen van de Heer zijn niet recht!” Maar luister, Israëlieten! Zou mijn weg niet recht zijn? Zijn het veeleer uw wegen die niet recht zijn? Iemand die rechtvaardig was maar dat niet langer is en onrecht begaat, sterft omdat hij onrecht heeft begaan. Iemand die goddeloos leefde maar dat niet langer doet, mij trouw is en het goede doet, zal in leven blijven. Als hij tot inzicht en inkeer is gekomen en niet langer misdaden begaat, zal hij zeker blijven leven en niet hoeven sterven.

De Israëlieten zeggen: “De wegen van de Heer zijn niet recht!” Zouden mijn wegen niet recht zijn, Israëlieten? Zijn het niet eerder jullie wegen die niet recht zijn? Waarom zouden jullie sterven om uw wandaden, volk van Israël? Zo spreekt de Heer: Vernieuw uw hart en uw geest, want de dood van een dode geeft me geen vreugde.

Overweging

Had ik het geweten! Een overweging bij een citaat van Ezechiël!

Waren de opdrachtgevers zich van geen kwaad bewust??

Ik had het boek Ezechiël nooit volledig gelezen, zelfs niet in mijn vorig leven...

48 hoofdstukken, waarvan ik mij amper drie passages herinner, die soms in liturgische vieringen werden voorgelezen.

1) In een eerste passage beschrijft de profeet Ezechiël (Ez. 1) uitvoerig, in krachtige termen, zijn overweldigend visioen, hoe Gods Majesteit hem in de Tempel van Jeruzalem overvalt en hij plat ter aarde valt. Rafael maakte er een indrukwekkend kunstwerk van:

Raffaello Sanzio, Galleria Palatina, Firenze, 1518

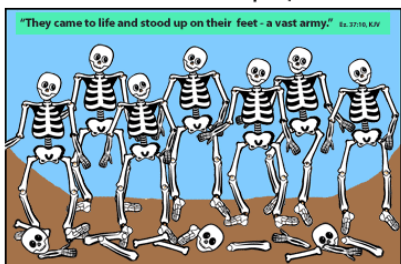
2) Een tweede passage (Ez. 34) betreft de evocatie van God als goede Herder, die met toegewijde zorg zijn schapen weidt.

Hier een staaltje fijne observatie van de schapen onder elkaar:

Omdat ge al wat zwak is met flank en schouders wegdringt en met de horens stoot totdat ge ze verdreven hebt, kom ik ze ter hulp

Ik moest hier eventjes denken aan de coureurs van de Tour de France, opgehitste voetballers of Brantanoetstanden ... Om het nog niet te hebben over de politieke relletjes...

Valley of The Dry Bones Bulletin Board Display

3) Een derde passage is de beroemde dodendans (Ez. 37), de opwekking van de dorre botten:

“Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen?” vraagt de Heer aan Ezechiël, die voorzichtig antwoordt: “Heer, mijn God, dat weet u alleen”.

Blijven slapen, dood blijven, of zich laten wekken?...

De naam Ezechiël betekent: ‘El maakt sterk’ en met zo’n naam kon ik mij sterk houden om het boek volledig uit te lezen, in één trek.

Ik ga mij niet wagen aan een wetenschappelijke, exegetische uitleg, maar proberen weer te geven wat mijn impressies waren.

Het boek is kennelijk geschreven op achtergrond van vernieling van de Tempel van Jeruzalem en ballingschap. Ezechiël laat God uitrazen tegen het volk van Juda, woedend op al het onrecht dat het heeft begaan en vastberaden om het te straffen.

De stijl is meestal in pabelvorm, heftig, rauw, zó cru dat het soms niet te lezen is...

Een staaltje (**fasten seatbells!**): Ez. 4

Dit zegt God, de Heer: Mensenkind, je moet een gerstekoek eten die je voor ieders ogen moet bakken op menselijke uitwerpselen. Zo zullen alle Israëlieten in onreinheid hun brood eten, want ik zal ze verbannen naar andere volkeren.

“Ach Heer, mijn God” zei Ezechiël, “er is nog nooit iets onreins door mijn keel gegaan (...)”.

Daarop antwoordde de Heer: “Goed dan, ik geef je rundermest in plaats van menselijke uitwerpselen om je brood op te bakken.”

(of dat smakelijker is ??)

En wat verder een vreselijke evocatie (Ez. 5):

“Binnen jouw muren zullen ouders hun kinderen eten en kinderen hun ouders, en wie er nog overblijven, zal ik in alle windrichtingen verstrooien. Zo zal ik je straffen” zegt de Heer.

Het moet ons dus niet verwonderen dat zulke striemende woorden van Ezechiël – de *heilige dwaas*, zoals Nico ter Linden hem noemt – nog amper worden gelezen...

Toch loont het de moeite om er wat dieper op in te gaan. Het beeld van een woedende, wraaknemende God wordt gaandeweg gemilderd. Dank zij de profetische ervaring van Ezechiël en zijn volgelingen (het boek kent immers verscheidene lagen van opeenvolgende auteurs) groeit er een ondergrondse stroming die dit tirannieke beeld bijstuurt. Want verder zal de Heer zich tegen Israëls vijanden keren (als dat een troost mag zijn...), om tenslotte het verspreide volk te herenigen en weer thuis te brengen.

Persoonlijk, als priester van het heiligdom in Jeruzalem, heeft Ezechiël het ergste moeten meemaken: vernieling en ballingschap uit het Beloofde Land. En heeft moeten worstelen met de prangende vraag: Is de Heer nog aanwezig, heeft hij ons verlaten, zijn we collectief overgeleverd aan de vijand?

De lezing van vandaag levert iets van Ezechiëls groeiproces, hij zal beseffen dat God in geen enkel opzicht zijn volk verlaat. Bij hem vinden we het eerst de hoopvolle uitdrukking: *Ik zal uw God zijn, en*

jullie zullen mijn volk zijn". Waar we ook zijn, in welke situatie ook.

Het volk, de gemeenschap, als vindplaats voor God. ...

We weten allen hoe Patrick dit belangrijk vond...

God is niet gebonden aan dé Tempel... Ik heb zelf mogen ondervinden hoe belangrijk de levende gemeenschap is, "het heilig priesterlijk volk dat zijn schapen weidt", een gemeenschap op weg die, **zodoende**, zich altijd en overal als in een Tempel mag voelen.

De Israëlieten zeggen: "*De wegen van de Heer zijn niet recht!*"

Bij het lezen van het boek Ezechiël heb ik mogen ondervinden dat zijn woorden mij niet onberoerd hebben gelaten...

Het kan keren, het kan kantelen... van leven naar dood en omgekeerd.

Laat mij iets vertellen:

Ik was, lang geleden, oorzaak van een incident dat ik nooit ben vergeten, waar ik me nu nog om schaam.

In de jaren '80 werden er op de parochie gespreksgroepen georganiseerd, waarschijnlijk als voorbereiding op Pasen.

Ik weet niets meer over het thema dat we zouden bespreken, maar ik herinner me heel scherp wat een dame als getuigenis bracht.

Ze vertelde dat haar dochter was verongelukt, en dat ze die dag van haar overlijden gedacht (of gebeden heeft): 'God, ik kan u geen mooier geschenk geven dan mijn dochter'.

En ik, in mijn kortzichtige zogenaamde theologische kennis, ik vloog uit en beweerde dat God dat niet kon gewenst hebben, of iets dergelijks...

Zij zweeg, overdonderd, en ik besefte, veel later maar te laat, dat ik ze diep had gekwetst in haar vertrouwen en overgave.

"Zijn het veeleer uw wegen die niet recht zijn, volk van Israël?"

Ik kon mezelf niet vergeven... Wie ben ik om te oordelen over wat zich intiem heeft afgespeeld tussen deze vrouw en haar God?

Maar op zekere dag kwam ik dit woord van Johannes tegen (1 Joh. 3,20):

En zelfs als ons hart ons veroordeelt, God is groter dan ons hart. En hij weet alles.

In het laatste vers van deze lezing vind ik er een echo van:

*Vernieuw uw hart en uw geest, **de dood van een dode** geeft me geen vreugde.*

Geen *dood van een dode*... Al zijn we "dood", bij de Heer krijgen we een tweede kans.

Kan zijn. Peut-être.

"Mensenkinderen", zo zal het zijn.

Monique de Buck

De Lier, 27 september 2020

Op achtergrond van het boek

Stem die mij roept, Bijbels geloven met Patrick Perquy,

red. D. Lenders en J. Bastiaens, Halewijn, 2020